

Bijlage 6: Overzicht beheersingsniveaus motorische ontwikkeling*

vaardigheids-familie	stilstaan	balanceren in beweging	springen - kracht	springen - coördinatie	klimmen
motorisch gebied	evenwicht				
3 maanden	draaien (buik- en ruglig)				
6 maanden	zit met handen voor zich op grond, staat en springt met vasthouden van beide handen				
9 maanden	kruipen op handen, knieën of voeten, zit zelf met handen vrij, trekt zich op tot staan				
1 jaar	staan				de trap op klimmen
	zekere stand	gaan lopen	ergens vanaf stappen		
2 jaar	zekere stand ook met gesloten ogen	looppas, op 2, 5 jaar: lopen waarbij beide voeten gelijktijdig een moment van de grond zijn, stapt over kleine hindernissen	van een verhoging van 20 cm stappen.	trappelt als het omhoog wil springen	loopt staand de trap op
3 jaar	even staan op één been	lopen over een bank, op 3, 5 jaar: loopt 3 m op tenen	springt van een bank (30 cm) en blijft staan, Op 3, 5 jaar: springt verschillende keren na elkaar (met voeten samen), springt van onderste trap (zonder evenwichtsverlies)	springt met twee benen tegelijk omhoog	durft en kan een klimraam in. Op 3, 5 jaar: alterneert bij oplopen trap

© VCLB Vormingscentrum, Groeiboek. Zorg- en volgsysteem voor kleuters. Analyse en handelen. Garant-Uitgevers; Antwerpen-Apeldoorn

¹⁶ Dit document is een compilatie van: Van Gelder & Stroess (2010), Wiechen (z.j.), Kurtz (2008), SIG (2005).

	koprol	gooien en mikken	stuiten	vangen	handmotoriek	vaardigheidsfamilie
coördinatie			oog-handcoördinatie			motorisch gebied
		grijpen			handen blijven in rust geopend	3 maanden
		ogen volgen voorwerpen of personen door de ruimte			pakt speeltje van de ene in de andere hand als het op de rug ligt, harkt met alle vingers over kleine voorwerpen	6 maanden
	rollen om de lengteas				grijpt blokje met vingers, niet met handpalm. Pols wordt naar boven gebogen bij het grijpen van het blokje	9 maanden
		oprapen			bouwt toren van 2 blokken, gebruikt volwassen greep (duim en wijsvinger), houdt potlood in vuistje vast, helpt bij het omslaan van blz. in een boek. Op 15 m toren van 3 blokken en doet blokken in juiste gaatje blokkendoos. Op 1, 5 jaar toren van 4 blokken. Slaat de blz. van een boek om, twee of drie tegelijk.	1 jaar
		dragen				
			raakt een goed aangespeelde ballon	volgt een zelf opgespeelde ballen met de ogen	bouwt toren van 7 blokken, rijgt kleine kraaltjes. Op 2, 5 jaar: toren van 9 blokken, slaat blz. van boek één voor één om, heet voorkeur voor gebruik van rechter- of linkerhand, maakt eenvoudige inlegpuzzels. Doet 3 blokken in juiste gaatjes blokkendoos.	2 jaar
	maakt een koprol met hulp	wegwerpen; met voeten bij elkaar	houdt een ballon 3 tot 5x hoog	vangt een door een ander aangespeelde ballon	doet 4 blokken in juiste gaatjes blokkendoos. Kan op 3, 5 jaar binnen 25 s 10 knikers in flesje stoppen, schuift potlood tussen vingers heen en weer tot het goed zit, Raakt met de duim achtereenvolgens alle vingertoppen van hetzelfde hand, tekent kopvoeters, cirkels, horizontale en verticale lijnen, een recht kruis	3 jaar

vaardigheids-familie	stilstaan	balanceren in beweging	springen - kracht	springen - coördinatie	klimmen
4 jaar	3 sec op één been	lopen over een bank met lage obstakels (10 cm), op 4, 5 jaar: springt al lopend over kleine hindernis, springt 10 keer op 1 been	hinkelt 3x	springt als een kangoeroe 3x vooruit	durft en kan tot 2, 5 m klimmen in een schuine situatie
5 jaar	10 sec op één been stabiel	lopen over een bank met lage obstakels (20 cm), op 5, 5 jaar: rent achteruit	hinkelt 10x, op 5, 5 jaar: springt 80 cm ver zonder aanloop met beide voeten tegelijk	huppelt	durft en kan tot 2, 5 m klimmen in recht klimraam
6 jaar	10 sec op één been stabiel	lopen over een balk van 10 cm, fietsen	hinkelt 10x op het andere been	maakt 10x ski-sprong over een lijn	klimt alternerend omhoog in schuin klimraam
7 jaar	30 sec op één been wiebelen mag	lopen over een balk van 7 cm	heeft 11 hinkels nodig voor 9 meter	maakt snelle wisselsprongen	klimt alternerend omhoog en naar beneden in recht klimraam
9 jaar	30 sec op één been stabiel	lopen over een balk van 7 cm met 2x een halve draai	heeft 9 hinkels nodig voor 9 meter	kan in ritme huppelen en in de handen klappen	klimt alternerend omhoog en naar beneden in schuin klimraam
11 jaar	60 sec op één been stabiel	lopen over een balk van 5 cm met 2x een halve draai	heeft 7 hinkels nodig voor 9 meter	kan in ritme kruisspreid-kruisspringen + handen klappen	kan touw verhuizen
13 jaar	10 sec op één been met ogen dicht	lopen over rekstokken	heeft 5/6 hinkels nodig voor 9 meter	kan in ritme spreidsluitsprong maken met klap op spreid	kan touw verhuizen met hoogteverschillen
vaardigheids-familie	stilstaan	balanceren in beweging	springen - kracht	springen - coördinatie	klimmen
motorisch gebied	evenwicht				

	koprol	gooien en mikken	stuiten	vangen	handmotoriek	vaardigheidsfamilie
	durft en kan een koprol maken	gooit homolateraal	houdt een ballon 6x hoog	vangt een door een zichzelf opgegooide ballon	kan binnen 20 s 10 knikkers in flesje stoppen, knipt binnen 1 mm speling langs een lijn van 25 mm. Aan. Op 4, 5 jaar: maakt puzzel van vier stukken, tekent poppetje met gezicht, armen en benen, tekent een vierkant en een schuin kruis, kleurt binnen lijnen van een vierkant (4 cm), heeft een goede potloodgreep	4 jaar
	maakt een rechte koprol		'laat vallen – stuit – pak'	vangt naar de borst gegooide ballen, op 5, 5 jaar: gooit een bal van 20 cm minstens 0, 5 m omhoog en vangt hem op	kan binnen 18 s 10 knikkers in flesje stoppen, kan een vierkant uitknippen met 5 mm speling. Op 5, 5 jaar: tekent een schuine positie en lussen, tekent een kindje met hoofd, buik, armen en benen, ogen, tekent een driehoek na. , gebruikt voorkeurshand, knipt een vierkant en een cirkel uit.	5 jaar
	maakt een goede koprol	gooit heterolateraal	stuit 15x met voorkeurshand	vangt naar het lichaam gegooide ballen	kan een muntstuk van de handpalm tussen de vingers nemen om in een automaat te gooien,	6 jaar
	maakt een goede koprol op verhoogd vlak (30 cm)		stuit 15x met 'andere' hand	vangt naar de borst gegooide tennisballen	leest en schrijft op school	7 jaar
	maakt een goede koprol op verhoogd vlak (60 cm)	gooit meer dan 9 m met klein voorwerp	kan dribbelen (stuiten en looppas)	vangt naast het lichaam gegooide tennisballen		9 jaar
	maakt een goede koprol op driedelige kast (60 cm)	gooit met een grote bal meer dan 6 m	kan meer dan 15x stuiten zonder naar bal te kijken	vangt tennisballen met één hand		11 jaar
	maakt een goede koprol op vijfdelige kast (90 cm)	gooit met een grote bal meer dan 9 m	kan 12x achtbaan dubbelen in 30 sec	vangt via de muur geworpen ballen		13 jaar
	koprol	gooien en mikken	stuiten	vangen	handmotoriek	vaardigheidsfamilie
coördinatie			oog-handcoördinatie			motorisch gebied

	Naam kleuter Geboortedatum Datum	[...]
<p>Basiscompetenties</p> <p>COMMUNICEREN De kleuter staat open voor hulp van de juf bij ... De kleuter imiteert andere kleuters bij ...</p> <p>De kleuter vraagt hulp aan een andere kleuter ...</p> <p>CREËREN De kleuter schakelt een andere kleuter in om ...</p> <p>De kleuter volgt een eigen manier om ... De kleuter probeert verschillende manieren uit om ...</p> <p>De kleuter vindt ...</p> <p>KENNEN De kleuter weet ...</p> <p>De kleuter weet ...</p> <p>KUNNEN De kleuter is voldoende vaardig om ...</p> <p>De kleuter kan ...</p> <p>De kleuter kan ...</p> <p>GENIETEN De kleuter is tevreden dat hij ...</p> <p>De kleuter toont trots dat hij ...</p> <p>De kleuter herneemt meerdere keren ...</p> <p>DURVEN De kleuter durft alleen ... De kleuter durft ... De kleuter durft/ kan ...</p> <p>WILLEN De kleuter wil zelf ... De kleuter aanvaardt hulp om ...</p> <p>De kleuter wil proberen om ...</p>	<p>Voorbeelden</p> <p>... het op- en afstappen van een bankje ... het aannemen van verschillende houdingen en/ of het uitvoeren van bepaalde bewegingen ... bij het stilstaan op een been</p> <p>... een beweegbaar toestel stil te houden terwijl hij er over loopt ... in de klimtoren te geraken ... van op een dikke mat (matras) een opgehangen ballon te tikken ... een hulpmiddel om het evenwicht te bewaren (bv. een steunstok)</p> <p>... dat hij bij evenwichtsoefeningen rustig moet werken ... dat hij extra steun mag gebruiken bij evenwichtssituaties (zelf steun nemen of extra steun vragen aan anderen)</p> <p>... enkele seconden op één been te staan (zie ontwikkelingslijn 'evenwicht') ... zich verplaatsen op een stabiel, later op een licht labiel steunvlak (zie ontwikkelingslijn 'evenwicht') ... evenwicht behouden zonder al te veel bijbewegingen (compensatie) (zie ontwikkelingslijn 'evenwicht')</p> <p>... alleen aan de overkant geraakt via een evenwichtsparcours ... 10 sec kan blijven staan op één been, zelfs met de ogen dicht ... een situatie van opklimmen en afspringen en landen in evenwicht</p> <p>... van de springkast springen ... over een labiel steunvlak lopen ... evenwichtsoefeningen uitvoeren zonder angst, zonder gespannenheid</p> <p>... de overstap maken van het ene steunvlak naar het andere ... het evenwicht te bewaren ... zo lang mogelijk op één been te staan zoals de ooievaar</p>	<p>+/-</p>

Naam kleuter
Geboortedatum
Datum

Basiscompetenties

COMMUNICEREN

De kleuter staat open voor hulp van de juf bij ...

De kleuter imiteert andere kleuters bij ...
De kleuter vertelt aan andere kleuters hoe hij ...

De kleuter toont aan de juf wat hij al kan ...

De kleuter vraagt aan de andere kleuters ...

CREËREN

De kleuter schakelt andere kleuters in om ...
De kleuter volgt een eigen manier om ...
De kleuter probeert verschillende manieren uit om ...

De kleuter stelt creatief verschillende oplossingen voor ...

KENNEN

De kleuter kan goed nabootsen ...
De kleuter kan nieuwe houdingen/ bewegingen bedenken
De kleuter begrijpt de opdrachten en kan ze uitvoeren

De kleuter weet hoe hij bepaalde materialen kan hanteren ...
De kleuter begrijpt wat je bedoelt met de afspraken ...

KUNNEN

De kleuter is voldoende vaardig om ...
En

De kleuter kan bewegingen voldoende coördineren om ...

De kleuter voelt zich groot en sterk genoeg om ...
De kleuter kan handelingen plannen om ...

Voorbeelden

... het op- en afstappen van een bankje/
bij het loslaten van een touw waar hij
aan hangt/ bij het rugwaarts lopen
... het klimmen op een klimrek met glijbaan
... naar de overkant zwaait zonder de
grond te raken/ of naar de overkant
geraakt zonder getikt te worden
... tegen een bel gooien met een bal
... alleen van de kast springen
... waar hij moet vasthouden bij het heffen.

... touw te draaien terwijl hij springt
... in de klimtoren te geraken
... door het klimkader te komen
... naar de overkant te geraken zonder
getikt te worden
... om per twee een klimparcours af te leggen
... de houdingen en bewegingen

... bij een kinderspel (spelidee)
... bij gebruik van symbolen
... bij gebruik van lichaams-, bewegings-,
ruimte- en tijdsbegrippen
... de ballen, de hoepels ...
... bij het tikspel

... **zich vlot te verplaatsen** zoals
... gaan, lopen, klimmen, zwaaien, roteren,
glijden, springen (vrije sprongen, ver-,
hoog- en diepspringen, steunsprongen)
... **voorwerpen te hanteren** zoals
... vangen en werpen, slaan (bv. de bal
te raken met een raketje), trappen,
dribbelen
... **andere bewegingsvormen uit te
voeren** zoals:
... trekken en duwen
... heffen en dragen

... het berghok open te maken
... een omloop met posten tot een goed
einde te brengen

+/-

GENIETEN

De kleuter is tevreden dat hij ...
De kleuter toont trots dat hij ...
De kleuter volgt gedreven de aanwijzingen op om ...
De kleuter is blij dat hij ...

DURVEN

De kleuter durft alleen ...

De kleuter gaat op zoek naar ...

De kleuter durft samen met vriendjes ...

WILLEN

De kleuter wil zelf ...
De kleuter aanvaardt hulp om ...

De kleuter wil proberen om ...

De kleuter zet flink door ...

... alleen van de springkast kan komen
... de krant kan raken met de papierprop
... alles goed op te ruimen
... de vlieger kan laten zweven door de zaal

... van de springkast springen
... over de kop gaan
... ballen opvangen

... de nieuwe bewegingspost

... het parcours verkennen
... het tikspel spelen

... de (speel)touwtjes uitdelen
... ondersteund van een laag toestel te springen
... de omgegooide kegels terug recht te zetten
... bij het oefenen aan de verschillende standen van bal- en dingvaardigheden